

ALABASTR VA GIPS QURILISHDA QO‘LLASH XUSUSIYATLARI TAHLILI

Askarov X

Andijon iqtisodiyot va qurilish instituti.

Elektron pochta: asqar.xasanboy7413@gmail.com

Qodirova G

Andijon iqtisodiyot va qurilish instituti.

ANNOTATSIYA

Bu maqolada gips va albaster materiallarini ishlab chiqarish texnologiyasi afzalliklari muhokama qilingan va ishlatilish joylarini taxlil qilinib o‘ziga xos xususiyatlari bilan izohlanadi.

Kalit so‘zlar: *Issiqlik, kimyo, qurilish materiallari, suv, par, qurilish, issiqlik almashinuvi, Reynolds Re son, gips, albaster, ishlab chiqatish texnologiyasi.*

Bugungi kunda qurilish materiallari oilasiga kiruvchi ushbu xomoshyo materiallari, jumladan ta'mirlash bilan shug'ullanadiganlardan, alabaster nima ekanligini so'rasangiz, ko'pchilik bu bir xil gips ekanligini aytadi. Darhaqiqat, ular bir vaqtning o'zida ham to'g'ri, ham noto'g'ri, chunki alabaster gips turlaridan biri bo'lib, lekin baribir foydalanish doirasi va ishning nuanslarini belgilaydigan bir qator xususiyatlarda standart gips materialidan farq qiladi. Alebastrning texnik xususiyatlari va qo'llanilishi - bu biz ushbu maqolada ko'rib chiqamiz.

Alabaster insoniyatga qadim zamonlardan beri ma'lum. Ammo agar o'sha paytda uning asosi kaltsit bo'lsa, endi u kaltsiy diquasulfat (gips). Kukun gips toshini maydalash va uni 150 dan 180 daraja Selsiy haroratda pishirish orqali olinadi. Natijada ishdan oldin kerakli mustahkamlik bilan suv bilan suyultiriladigan quruq nozik taneli aralash hosil bo'ladi. Alabaster kukuni xuddi shu gipsga asoslangan, ammo qo'shimchalar tufayli uning kuchi ancha yuqori. Agar oddiy gipsni hatto barmoq bilan

chizish mumkin bo'lsa, unda alabaster uchun siz metall asboblardan foydalanishingiz kerak bo'ladi.

Gipsdan farqli o'laroq, alabaster tezroq quriydi, bu uning qo'llanilishini qiyinlashtiradi, chunki kompozitsiyani tezda qo'llash kerak va bu ko'nikmalarni talab qiladi; Gips sog'liq uchun mutlaqo xavfsizdir, shuning uchun u boshqa sohalarda bo'lgani kabi tibbiyotda ham qo'llaniladi. Alebastrning ko'lami asosan material hunarmandchilikda yoki badiiy maqsadlarda ham qo'llaniladi. Alebastr holatidagi idishlar, stol usti va boshqa elementlar oddiy gipsdan yaratilganlarga qaraganda ancha bardoshli bo'ladi.

Materiallar spetsifikatsiyalari

O'rnatishning boshlanishi - 6 daqiqa yoki undan ko'proq;

Yakuniy sozlash - 30 daqiqa (To'liq quritish taxminan 2 soat davom etadi);

Suv iste'moli - kilogramm uchun 0,6 litr;

Siqilish kuchi - 5-7 MPa (12 sinfdan birining xususiyatlariga qarab);

Oq rang.

Afzalliklar

Yuqori tezlik. Alebastrning tez quritilishi uni ish sur'atini pasaytirmasdan tugatish ishlarida muvaffaqiyatli ishlatishga imkon beradi. Devorni gipslagandan so'ng, 15-30 daqiqadan so'ng siz keyingi tugatishga o'tishingiz mumkin, Yonuvchanlik. Gips kabi, alabaster tutun chiqarmasdan yoki yonishni davom ettirmasdan yuqori harorat va ochiq olovga bardosh bera oladi, Kuchli bog'lash xususiyatlari. Ushbu ko'rsatkichga ko'ra, alabaster gipsdan ustundir, bu unga nafaqat gips ishlarida qatnashish, balki bog'lovchi kompozitsion rolini o'ynash imkoniyatini beradi, Yuqori bug o'tkazuvchanligi. Material xonadagi namlikni tartibga solishga qodir, ularning havodagi konsentratsiyasi ortib ketganda bug'larni o'zlashtiradi yoki mikroiklim juda quruq bo'lganda ularni chiqaradi.

Xulosa qilib aytganda qurilish materiallarning ishlab chiqarishda gips va alebastrning ichki va tashqi muxitidan kelib chiqib ishlatilish joyining belgilash maqsadga muvofiq deb xisoblaniladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. N.A. Samig‘ov “Qurilish materiallari va buyumlari” darslik. Toshkent Cho‘lpon 2013-yil.
2. A.I. Adilxodjaev, F.F. Karimova, U.J. Turgunbaev “Qurilish materiallari” darslik, Toshkent: -2017-yil.
3. H.M.Bekchanov “Mahalliy hom ashyo asosida devorbop g‘ishtning tarkibi va xossalarini tadqiq qilish” mavzusidagi magistrlik dissertatsiyasi. TAQI 2020.
4. Анализ мест ректификационной колонны в ОА «Farg‘onaazot». “Экономика и социум” за публикацию в международном научно-практическом журнале Россия 24 январь ISSN 2225-1545 № 1(80)-2021 г Isomiddinov A.
5. Bino va inshootlarni qurilishida ishlatiladigan g‘ishtlarning tahlili. “SCIENTIFIC PROGRESS” Scientific Journal Volume # 1 ISSUE # 6 ISSN 2181-1601 O‘zbekiston 2021 yil 30 aprel 1112-1116 betlar. Askarova M.B., Axmadaliev U.Sh.
6. Improving The Design Of Internal Plates In Columnar Apparatus. The Amerika Journal of Engineering and Technology Volume 03 ISSUE 05-2021 (ISSN-2689-0984) AQSH May 2021 Pages:1-8 IMPACT FACTOR 5.705. Muxamadsodiqov K.J.
7. Improving The Design Of Internal Plates In Columnar Apparatus. Researchjet Journal of Analysis and Inventions Volume 02 ISSUE 05-2021 (ISSN-2776-0960) Indaneziya May 2021 Pages:1-8 DOI 10.17605 / OSF.IO / WPJY9. Muxamadsodiqov K.J.
8. Drying and burning of nickel hydrocarbonate. International Journal of Innovations in Engineering, Research and Technology Volume 8 ISSUE 6 (ISSN-2394-3696) Indiya iyun 2021 y IMPACT FACTOR 5.525. Axunboev O.
9. “Farg‘onaazot” AJ sirka kislotasini rektifikasiya kalonnasini optimallashtirish. “Zamonaviy ishlab chiqarishning ish samaradorligi va energo-resurs tejamkorligini

oshirish muammolari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman 3-4 oktabr Andijon 2018 yil 822-824 betlar. Axunboev O., Voxidova N.

10. Rektifikatsiya jarayonlarining moddiy va issiqlik balanslarini tadqiq qilish. Учаснику первой международной научно-практической конференции на предприятиях по производству строительных материалов, химической промышленности и в смежных отраслях Феогана 2019 год 24-25 май 5-том 277-280 бет. Мухамadsodiqov K.J., Voxidova N., Raximova M.I.

11. “Farg‘onaazot” AJ da rektifikatsion kalonna apparati tarelkalari taxlili. Namangan davlat unversitetida o‘tkazilib kelayotgan ananaviy “Yangi O‘zbekistoni qurish va rivojlantrishda yoshlar faolligi” mavzusidagi IV onlayn anjumani Namangan 2020 yil 25-May 2-seksiya № 2-026 87-90 betlar. Rajabova N, Isomiddinov A.

12. “Analysis of regification column plates in “Ferganaazot” JSC. Took part in the XXVI International Scientific Conference “Modern scientific challenges and trends” Warsaw Poland 30.04.2020 № PL1920689. Isomiddinov A..

13. Oddiy g‘isht qorishmasining tayyorlash texnologiyasini adabiyotlar tahlili. Zahiriddin Muhammad Bobur nomidagi Andijon davlat universiteti “Innovation g‘oyalar, Ishlanmalar amaliyotga” muammolar, tadqiqotlar va yechimlar Xalqaro onlayn ilmiy-amaliy anjuman Andijon 21.04.2021 y 1-seksiya № 1/111 305 bet. Askarova M.B.

14. Metall to‘sinli konstruksiyalar turlarini tahlili. A Abduraxmonov, X Askarov - GOLDEN BRAIN, 2023.

15. “LEGO” G ‘ISHT ISHLAB CHIQRISH TEXNOLOGIYASI XA Askarov, SA Egamberdiyeva, SM Maxmudov -CONFERENCE DEDICATED TO THE ROLE AND, 2022.

16. QURILISH SANOATIDA KERAMZIT MATERIALLARINI XUSUSIYATLARI. Askarova M, Mamajonova N. - GOLDEN BRAIN, 2023.